

Cože? 40 milionů předvolební podpory Pavla? Profesor Šesták varovně: Kdo si bude nárokovat politické desátky. I s úroky

- CZ24 News | 22. ledna 2023

ČESKO: Stačí se vrátit do roku 1946, kdy získali komunisté v Praze přes 60 procent hlasů, čímž Pražané spoluotevřeli cestu ke čtyřiceti letům bolševické hrůzovlády. I po prvním kole přímé prezidentské volby se stal jedním z hlavních témat povolebních diskusí střet městských a venkovských voličů. „Přitom ti pražští si stěžují na vesnické vidláky, že jim pokazili Pavlovo vítězství už v prvním kole,“ říká pro ParlamentníListy.cz profesor Jaroslav Šesták, emeritní vědec Akademie věd ČR, a přemítá nad tím, jak si bude čtyřicet milionů korun předvolební podpory generálu Pavlovi nárokovat své politické desátky i s náležitými úroky.

V našem listopadovém rozhovoru jste řekl, že o prezidentský úřad svedou boj Bureš s Pávkem. Do druhého kola postoupili Andrej Babiš a Petr Pavel, které jejich odpůrci s těmito jmény spojují. Jak pohlížíte na stav společnosti, jejíž 70 procent aktivních voličů dalo hlas bývalým komunistickým prominentům?

Je to stav jistě apatičnosti nebo lépe řečeno pocitu nezbytného vyrovnání s bezostyšnou skutečností dneška, něco obdobného stavu normalizační otupělosti v sedmdesátých letech. Je to způsob smíru s minulostí a zejména s její tragičností, s čímž se naše politická reprezentace ani po třiceti letech nedokázala vyrovnat. Zůstal jen pomník tisíců obětí na pražském Újezdě jako varování do budoucnosti, přičemž společnost akceptovala dvojí inscenaci: odborníci, kteří se za svoji angažovanost zastyděli a odešli do ústraní, a kariéristi, kteří využili příležitost a svoji angažovanost a konexe beztrestně zužitkovali. Takže takový udobřený stav můžeme nakonec nazvat snad i kýženým smírem s dobovou normalizací, kdy dochází ke generační výměně politiků narozených na přelomu čtyřicátých let a dnes nahrazovaných pragmatickými oportunisty, kteří postkomunistickou dobu brali jako příležitost k úspěšné kariéře a k čemuž jim i podstatná část národa tleskala. Ale tak to chodí asi ve všech systémech, které jsou v rukou lidí.

Dá se říci, že první kolo vlastně ani nebyla zcela rovná soutěž, jen více méně mediální hon ve stylu: Spojme se všichni, ať porazíme Babiše! Cím to, že přes všechnu antibabišovku kampaň se takto poznamenanému kandidátovi dostalo nevídané voličské podpory a získal ještě o půl milionu hlasů více než jeho hnutí ANO v posledních volbách?

Tento stav poukazuje na jakýsi rozpor mezi myšlením novinářů a určujících politiků a názory obyčejných voličů z ulice, kteří se nenechávají obalamutit nebo možná jen klamou sami sebe úvahou, co je větší zlo, a třeba i volí natruc. Už ve sněmovních volbách těsně vyhrál program Antibabiš, který vytvořil vládu vynikající prozápadní reprezentace, ale zdá se, že i jedno z nejhorších porevolučních seskupení (ne)odborníků. Občanský, a tak i prosazovaný kandidát, získal v Praze více než polovinu hlasů při tříčtvrtinové účasti, což se vystavuje jako moderní trend vývoje společnosti. Stačí se ale vrátit do roku 1946, kdy získali komunisté v Praze přes 60 procent hlasů, čímž Pražané spoluotevřeli cestu ke čtyřiceti letům bolševické hrůzovlády.

Jedním z hlavních témat povolebních diskusí se tak stal střet městských a venkovských voličů, přičemž právě ti pražští si stěžují na vesnické vidláky, kteří jim pokazili Pavlovo vítězství už v prvním kole. Zaznívají dokonce výzvy k vetování takto smýšlejících vesnic, ale není to našťastí pravidlo.

Všichni chceme slušného reprezentanta, ale vždy zůstávají nějaká ale... Nemáme rádi zbohatlíky a jejich sebevědomé chování, nicméně nelze jim upřít jistou dávku sebevědomí, lepší orientace v ekonomice i vlastní finanční zázemí svého politikaření. Obdivuji statečnost, ale čtyřicet milionů korun předvolební podpory si v budoucnosti jistě bude nárokovat své politické desátky i s náležitými úroky. Asi budeme muset volit citem, a ne rozumem. A zohlednit, kdo že vystupuje státotvorněji a tváří se věrohodněji, a i kdo bude dobře vypadat na známkách. Ale taky víme, že zavedení přílišného „pořádku“ se v historii generálských prezidentů voličům v Jižní Americe moc nevyplatilo.

Mír a spravedlnost je nová výzva k Ukrajině, pod níž mezi podepsanými zaujmou mimo jiné profesor Drulák a profesor Keller. Co tenhle apel směřovaný na Fialovu vládu podle vás znamená?

Výzva vedoucí k dosažení urychleného příměří, jehož součástí bude přerušení dodávek zbraní, a poté k jednání o spravedlivém míru je vlastně nabádání k tomu, aby se Ukrajina ponechala v plen Rusku, a to tak dosáhlo svých cílů rozproštěním svých hranic až ke Slovensku a Rakousku, k zemím, které kdysi byly jeho vazaly, což si může znova nárokovat. Je jistě zbytečné znovu jmenovat Chamberlaina a jeho mírové poslání při anexi Sudet, kdy jsem byl jako dítě svědkem hrůzy svých stařešinů, že by se s Hitlerem ujednala nějaká mírová dohoda, a tím se nastolil status quo. I na konci první světové války se mluvilo o míru, ale jeho ustavení setrvalo v rozporu s miliony zbytečně padlých vojáků a také vypovídalo o selhání politických elit a snahu o územním přerozdělování, což nakonec vyústilo v další válku. Obdobná situace dnes nastala ve speciální válečné operaci Ruska, kdy by okamžité zastavení dalo v plen tisíce zbůhdarma padlých vojáků a nahrálo nesmyslné vizi velitelů. Asi neexistuje spravedlivé řešení, když si všimneme třeba jen jednoho výroku, který může být zásadní pro nás lidi na Západě. Putin říká, že doufá, že dokážeme učinit svět spravedlivějším, a nikoliv, že doufá, že dokážeme učinit Rusko spravedlivějším, čímž potvrzuje své imperiální představy, bohužel, podporované i voličstvem. Chce měnit svět a chce světu diktovat svoji ideologii, což má k mírovým idejím typu – vzdát se mu – opravdu daleko

Válka na Ukrajině významně mění plány, které měla Evropská unie s využíváním, nebo naopak zavržením některých zdrojů energie, především uhlí. Jak si s novou situací poradí?

Přiznejme si, že Evropa vlezla do propasti, kterou si sama vyhloubila. Na jedné straně naslibovala ještě daleko víc dekarbonizace, než ke které se právně zavázala, a to v naději, že se přidá dalších 90 procent světa. Jedná se zejména o Čínu, arabské ropné státy, Rusko, USA, které ale nic neudělaly a ani neslíbily. Takže EU nedostala to, co chtěla, ale zároveň slíbila to, co říkala, že prý nedá, když nedostane protihodnotu. Vznik fondu na pomoc svým postiženým obyvatelům při zvládání důsledků změn klimatu, za něž oni sami v podstatě nemohou, považují rozvojové země za jakýsi druh reparací, jež by měly rozvinuté státy zaplatit za své bohatství vzniklé využíváním fosilních zdrojů energie. Připomeňme si, že už na Klimatické konferenci COP 21 v roce 2015 v Paříži zazněl příslib transferu 100 miliard dolarů ročně z bohatých zemí na chudé v tzv. klimatickém fondu. Nyní ale Afrika, Indie a další země kumulativně požadují v novém „retribučním“ fondu až 2,4 bilionu dolarů (cca 56,5 bilionu Kč), a to každý příští rok. A kdo by měl tyto peníze zaplatit? Kdo jiný než daňoví poplatníci včetně chudých lidí v bohatých zemích na konta často zkorumpovaných vládců v bídou postižených rozvojových zemích. To všechno v chiméře klimatologického náboženství, které dál obohatí bohaté a ochudí už tak chudé. Ale ani tady spravedlivé řešení neexistuje.

V popisu budoucího vývoje klimatu jsou stále obrovské rozpory. Jedni předpovídají zkázu a druzí vyrovnávající vliv samotné přírody. Čemu z toho věřit?

Mluvíme-li v řádu desítek let, pak vypovídáme spíše o počasí, pokud to ale rozšíříme na tisíce a více let, pak o klimatu. Špičkový časopis Science Advances využil počítačového modelování k analýze výkyvů klimatu v historii naší planety, když pro rozbor vzal časové měřítko desítek milionů let.

Současně i zapracoval mnohem jemnější škálu jen stovek tisíců let, kdy podle jejich zjištění teplota na Zemi sice kolísala jak nahoru, tak i dolů, ale toto kolísání nepřesáhlo určitou mez. Čas, který naše planeta potřebuje k vyrovnávání zmíněných výkyvů, představuje asi sto tisíc let, což je také v souladu s rychlostí silikátového zvětrávání. Tento mechanismus je již dlouho považován za jednoho z kandidátů pro udržování stability pozemských podmínek. Teď poprvé tuto představu podpořila i reálná data, ze kterých plyne, že by si planeta Země zřejmě poradila i se současným trendem oteplování, pokud je doopravdy a reálně zapříčiněné činností lidstva. Samozřejmě musí mít k tomu dostatek času, který ale právě my lidé nemáme. Studie vědců tak na jedné straně přináší dobré zprávy, že Země je schopna účinné časové regenerace, ale na druhé straně, pokud však lidstvo nezpomalí svůj negativní dopad na životní prostředí, nemusí naše planeta k této regeneraci vůbec dostat příležitost. Nyní jde o to, zdali jsme nastolili vhodnou strategii klimatického boje s něčím, čím si nejsme stoprocentně jistí, že sami způsobujeme. Pak zůstává otázka, jestli se technologicky omezovat nebo životně připravovat, a jestli nejde jen o zastírací manévr těch, kdo na tom chtějí zbohatnout hrátkami s cenami energií.

Především z toho cenového pohledu každého zajímá, jaké energii bude patřit budoucnost. Lze věřit tomu, že to budou energie obnovitelné, nebo jste k jejich přínosu skeptický?

Sázíme na tzv. obnovitelné energie, které jsou výrobně velmi drahé, a tudíž neekologické, a které v případě nepříznivého počasí nefungují, a tak je musíme nahrazovat záložní dodávkou třeba ze spalování. Bohužel, zatím jen nepatrně nahraditelné ze stejně obnovitelných zdrojů bateriových úložišť, což je zatím hudba daleké budoucnosti. Takže přicházejí v úvahu jen dvě alternativy: jádro a fosilní paliva, nebo omezování dodávek, dokud se vládce větru a bůh slunce znovu neumoudří. Nemají-li být dodávky omezovány, bude energie vždy výrazně dražší, protože veškeré kapacity obnovitelných zdrojů musí být dublována klasickými zdroji. To zdaleka není zadarmo a někdo to musí zaplatit, což je vždy spotřebitel. Dražší energie bude působit dlouhodobě negativně na ekonomickou výkonnost a mezinárodní konkurenceschopnost celé západní civilizace. Platí-li, že demokracie je alespoň podle Wikipedie „forma vlády, v níž o výkonu státní moci rozhoduje mínění většiny občanů“, bylo by správné se jich zeptat, jestli chtějí, aby vláda skutkově zlikvidovala jakoukoli ústupovou cestu jako uhlí a jádro a poslala své občany na zteč proti nepříteli, kterým je sama příroda, v níž, bohužel, vítr fouká a slunce svítí, jen jak se jí zachce.

Když už pomineme hyzdění krajiny, které souvisí s těmito obnovitelnými zdroji, a jejich zatím jen okrajový přínos pro celkovou spotřebu, co nejpodstatnějšího se k nim váže?

Bohužel, nepříjemnou realitou větrné a solární energie je to, že jsou masivně dotovány daňovými poplatníky bez ohledu na to, kde a jak účelně jsou provozovány. Tyto dotace jsou přímé i nepřímé a vlastně nepřinášejí žádné peníze, nejsou ani ekonomicky konkurenceschopné, kromě náboženských snů environmentalistů, kteří je vnucují nám, chudým daňovým poplatníkům. Tak třeba v USA je průměrná spotřebitelská cena elektřiny řádově 0,10 USD za kilowatthodinu. Podle Manhattanského institutu tak občané během 20 let dotovali větrnou i solární energii včetně biopaliv částkou cca 5 bilionů dolarů. „World In Data“ také vypovídá, že za 20 let se dodalo po celém světě okolo 9 terawatthodin, což je cca půl dolaru za kilowatthodinu, kterou jsme hodili do spárů vyznavačů úspory přes obnovitelné zdroje. Pět bilionů dolarů znamená spálit 24 milionů dolarů denně, takže bychom potřebovali celých 500 let k takovému prohýření těchto pěti bilionů dolarů. Můžeme si domyslet všechny užitečné věci, které by se mohly za tyto peníze udělat, například umožnit každé vesnici na planetě přístup k pitné vodě, elektrifikaci a k další civilizaci a možná by ještě zbylo dost peněz na další osvětu. Víme, že vývoj obnovitelných zdrojů je součástí technologického vývoje společnosti a nezbytnou složkou civilizační evoluce, která by ale měla být spontánní, a nikoliv vynucená. Obnovitelnost je jistě příslib do budoucnosti, ale, bohužel, zelená lobby musí nechat daňové poplatníky platit a zaplatit za jejich bezodkladné vnucování, které tak napomáhá zbohatlíkům zbohatnout.

V letošním roce oslavíte významné životní jubileum. K vašim osmdesátinám vám domovské pracoviště Fyzikálního ústavu v roce 2018 přerušilo pracovní poměr v návaznosti na [udělení státního vyznamenání](#) prezidentem Milošem Zemanem, zatímco zahraničí [připravilo k vašemu jubileu](#) mezinárodní konferenci jako projev ocenění vaší práce. Jak tyhle dva rozdílné přístupy přijímáte?

Uspořádání mezinárodní konference na mou počest je velké uznání mé práce, v níž jsem se snažil překlenout různorodost vědních odvětví a přinést hledanou interdisciplinaritu mého oboru nauky o teple a jeho vlivu na zpracování materiálů. Vítaným podhoubím mého zdárného vývoje a uplatnění byl vynikající kolektiv fyzikálního ústavu (FZU), kde jsem strávil více než půl století, za což jsem hluboce vděčný. Pohříchu stejně jako mezinárodní vztahy, tak i badatelské kolektivy jsou ovlivňovány vůdčími osobnostmi, a ty i přesto, že jsou voleny, mohou dospět k jistému autoritářství. Za mým vyhazovem tehdy stál ředitel a mně bylo jen líto, že nadřízená Akademie nijak nezakročila. Asi si nechtěla způsobit mrzutosti, ale tím i jaksi pozbývá smysl pro svoji existenci. Nelituji toho, našel jsem vynikající spolupráci s univerzitami v Plzni (ZČU), Liberci (TUL), i Pardubicích (UPCE), dnes také na pražské ČVUT. Moje oceňované výsledky odrážejí vyspělost a osvědčenost mých spolupracovníků v mé české domovině. Zestárnul jsem a je na nastupující generaci hledat a upřesňovat to vše, co jsem začal, nedokončil a třeba ani nedomyslel. Samotné hledání je fascinující, ať už ve vědě při odkrývání nových souvislostí, tak i někde v horách při hledání schůdných cest, a nejspíš i proto bylo horolezectví mou druhou vášní. Je to vznešený pocit novátorství a jsem vděčen osudu, že mi obojího dopřál.

Dokončil jste svoji poslední knihu, která předkládá nové vidění tepelné nauky o materiálech. Co pro vás osobně znamená?

Stejně jako v politice, tak i ve vědě existuje oblast disidentů, kteří nepřínáležejí střednímu dobře spolupracujícímu proudu badatelů, ale jsou často zdrojem nových nápadů, které musí nejprve zdomácnět. Svoji knihou [publikovanou špičkovým Elsevierem](#) jsem se snažil poukázat na nesrovnalosti při zpracování termických měření a jejich interpretaci jak v materiálovém výzkumu, tak ve výkladu termodynamiky, což v mnoha případech bylo v rozporu se zjednodušujícími přístupy. To však nijak nepotěší ty, co dodnes používají historicky zaběhlé postupy, které jsou výhodné pro přípravu publikací nebo grantů potřebných pro financování výzkumu, ale ignorují nezbytný pokrok. Jsem rád, že jsem dospěl k širšímu uplatnění termodynamických principů nejen v popisu nejrůznějších materiálů, jako jsou třeba skla, ale i v pochopení chování zemského klimatu nebo v relaci sociálního chování společnosti, kdy místo termodynamických zákonů se přihlíží i k jejím pocitům. Zakončím to citací Hawkinga: „Science is not only a disciple of reason but, also, one of romance and passion“. Dá se to přeložit asi tak, že věda není jen stoupencem rozumu, ale také romantiky a nadšení. Díky za to!

[ZDROJ](#)